

Scan natuurwaarden Sportpark De Klep

Scan natuurwaarden belichtingsplan sportpark De Klep

Definitief

Gemeente Oirschot

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 27 september 2010

Verantwoording

Titel : Scan natuurwaarden Sportpark De Klep

Subtitel : Scan natuurwaarden belichtingsplan sportpark De Klep

Projectnummer : 295538

Referentienummer : 295538.ehv.211

Revisie : 1

Datum : 27 september 2010

Auteur(s) : J.A. Ettema

E-mail adres : jody.ettema@grontmij.nl

Gecontroleerd door : R. van Schijndel

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : L. Ijsseldijk

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Aanpak.....	4
1.4	Leeswijzer.....	4
2	Ligging plangebied.....	5
2.1	Ligging plangebied.....	5
2.2	Beschrijving van de voorgenomen ingreep.....	6
3	Wet- en regelgeving.....	7
3.1	Inleiding.....	7
3.2	Natuurbeschermingswet.....	7
3.3	Flora- en faunawet.....	7
3.4	Natuurbeleid.....	9
4	Toetsing aan beleid en regelgeving.....	11
4.1	Algemeen.....	11
4.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	11
4.3	Ecologische Hoofdstructuur (EHS).....	12
4.4	Groene Hoofdstructuur (GHS).....	12
5	Inventarisatie natuurwaarden.....	13
5.1	Algemeen.....	13
5.2	Flora.....	13
5.3	Broedvogels.....	14
5.4	Zoogdieren.....	14
5.5	Reptielen en amfibieën.....	15
5.6	Vissen.....	16
5.7	Overige beschermde soorten.....	16
6	Conclusies en aanbevelingen.....	17
6.1	Conclusies.....	17
6.2	Aanbevelingen.....	17
6.3	Toelichting vervolgstappen.....	18
6.3.1	Uitwerking compensatiebeginsel.....	18
6.3.2	Uitwerking natuurcompensatieplan.....	19

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 2: Ligging sportveld ten aanzien Natura2000-gebieden

Bijlage 3: Ligging plangebied ten aanzien van EHS

Bijlage 4: Ligging plangebied ten aanzien van GHS

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Oirschot is voornemens hogere lichtmasten te plaatsen ter verlichting van een sportveld op sportpark De Klep, te Middelbeers. Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor het plaatsen van deze lichtmasten met een hoogte van 17 meter. Om de plaatsing van deze lichtmasten mogelijk te maken is een partiële aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Daar het plangebied nabij Natura2000 gebied en EHS/GHS ligt is ook een onderzoek naar natuurwaarden noodzakelijk. De voorliggende rapportage geeft een indicatie van de bestaande natuurwaarden op en rondom het sportveld.

1.2 Doelstelling

Doel van deze notitie is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden aanwezig zijn op het sportveld en in de directe omgeving. Anderzijds wordt duidelijk gemaakt wat de eventuele consequenties zijn van de geplande ontwikkelingen ten aanzien van de op het sportveld en in de directe omgeving aanwezige natuurwaarden.

1.3 Aanpak

Op donderdag 20 mei 2010 is een oriënterend veldbezoek uitgevoerd om een beeld te krijgen van het sportveld en de directe omgeving en om te beoordelen waar de natuurkwaliteiten liggen. De waarnemingen van relevante soorten, indien waargenomen tijdens het veldbezoek, zijn in dit rapport opgenomen. De aanwezige biotopen zijn beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Daarnaast zijn daar waar nodig was, verspreidingsgegevens van bijzondere soorten opgevraagd.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de specifieke kenmerken de omgeving, voor zover relevant voor voorliggend onderzoeksrapport. In hoofdstuk 3 wordt het vigerende beleidskader beschreven, waarna in hoofdstuk 4 de inventarisatie en toetsing aan het beleid plaatsvindt. In hoofdstuk 5 wordt de inventarisatie en toetsing van soorten beschreven, gevolgd door conclusies en een advies in hoofdstuk 6.

2 Ligging plangebied

2.1 Ligging plangebied

Het te verlichten sportveld ligt tussen enkele andere sportvelden binnen het sportpark De Klep aan de oostzijde van Middelbeers, gemeente Oirschot. In figuur 1 is de ligging van het sportveld ten aanzien van de Middelbeers weergegeven. Het sportveld wordt direct aan de oostzijde begrensd door een smal bosgebied met een meanderend deel van de Kleine Beerze. De noordzijde van het sportveld wordt begrensd met een bomenrij die als visuele scheiding fungeert met het noordelijk gelegen sportveld. De zuidzijde van het sportveld wordt begrensd door een smal bosgebied van ongeveer 4 meter breed en scheidt het te belichten sportveld met de aanwezige tennisbanen. De exacte ligging van het sportveld is weergegeven in figuur 2. De omliggende sportvelden zijn reeds voorzien van lichtmasten. Om een impressie te geven van het sportveld en de directe omgeving, zijn enkele foto's gemaakt en weergegeven in figuur 3.

Figuur 1: Ligging sportveld binnen ten oosten van Middelbeers, gemeente Oirschot

Figuur 2: Ligging te verlichten sportveld (rode omlijning) binnen Sportpark De Klep

Figuur 3 Impressie van de inrichting van het sportveld en de directe omgeving

2.2 Beschrijving van de voorgenomen ingreep

Voor het gebruik van een kunstgrasveld voor diverse sporten in de avonduren zijn er voornemens voor het plaatsen van lichtmasten, die de sporters tijdens de avonduren van voldoende licht kunnen voorzien. Het betreffende sportveld zal worden verlicht middels 6 lichtmasten van 17,5 meter. De lichtmasten zullen als twee series van drie lichtmasten ten westen en oosten van het sportveld evenredig aan beide zijden van het veld worden geplaatst.

3 Wet- en regelgeving

3.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in de bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

3.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door de Europese Commissie. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR Wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze activiteiten negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. Er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht.
2. Er is een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringsstoets (art. 19f).
3. Er is een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

3.3 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. Daarnaast zijn vogels in een aparte categorie ondergebracht.

Tabel 1 Indeling van beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode, dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
Tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets als: 1) er sprake is van een bij de wet genoemd belang, 2) er geen alternatief is, 3) aan de gunstige staat van instandhouding van de soort geen afbreuk wordt gedaan. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend.

Aanwezigheid vast rust- en verblijfplaatsen vogels

Door een recente wijziging in de flora- en faunawet zijn niet alle vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd bij ruimtelijke ingrepen. Gebleken is dat slechts een beperkt aantal soorten een nest permanent bewoont of elk jaar terug keert naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit betekent dat er voor sommige soorten geen ontheffingsaanvraag ingediend hoeft te worden. Ter onderscheid van de mate van nestbescherming is een onderverdeling gemaakt middels categorieën.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet *jaarrond*.

Categorie 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn en onafhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, gierzwaluw en huismus).
Categorie 3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn onafhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
Categorie 4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

In de aangepaste lijst worden de soorten die *niet* jaarrond beschermd zijn aangegeven als categorie 5.

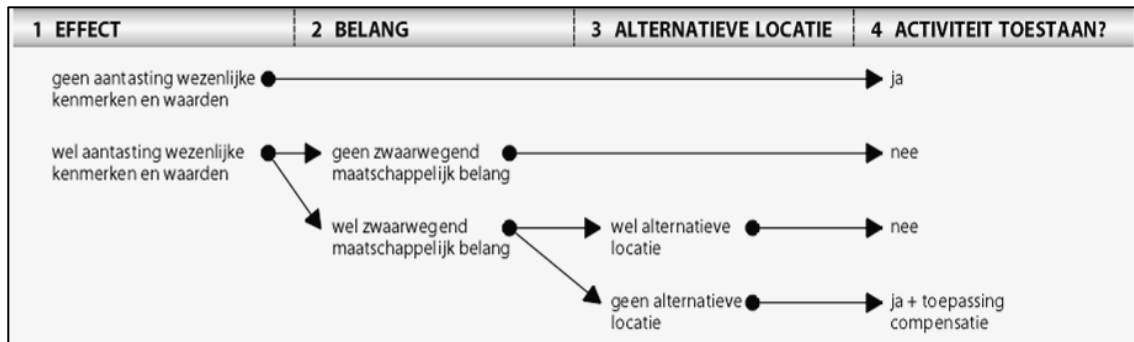
Categorie 5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Groene specht).
-------------	---

3.4 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Deze nota geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik aan in het landelijke gebied, onder andere in de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones.

De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt in de Groene Hoofdstructuur (GHS). De wettelijke bescherming van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan en structuurvisies.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'nee, tenzij principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven (figuur 4). Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS gebied dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies in kwaliteit en oppervlak dient te worden gecompenseerd.

Figuur 4: Het "nee, tenzij" principe van het compensatiebeginsel

4 Toetsing aan beleid en regelgeving

4.1 Algemeen

Ingevolge de in het voorgaande hoofdstuk aangegeven wet- en regelgeving wordt getoetst welke effecten de voorgenomen ingrepen/activiteiten hebben op de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Getoetst wordt op:

- Natuurbeschermingswet: de Europees beschermde Natura2000-gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijn) en Beschermde Natuurmonumenten.
- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS).
- De Groene Hoofdstructuur (GHS) zoals opgenomen in de ontwerp structuurvisie en verder geconcretiseerd in de Verordening Ruimte.
- Houtopstanden die vallen onder de Boswet.

Toetsing aan beschermde soorten (Flora- en faunawet) is gekoppeld aan de inventarisatie en vindt plaats in het volgende hoofdstuk.

4.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het sportveld maakt geen onderdeel uit van een Natura2000- gebied. Het sportveld ligt echter op een afstand tussen 50 meter tot 100 meter van de Kleine Beerze, dat onderdeel is van Habitatrichtlijngebied Kempenland-West (NL1000022). Kempenland-West is primair aangewezen als Habitatrichtlijngebied op basis van enkele habitattypen en –soorten. De ligging van het sportveld ten aanzien van het Habitatrichtlijngebied is weergegeven in bijlage 2. Kempenland-West bestaat uit de volgende habitattypen en –soorten:

Habitattypen

- H2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista
- H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het Littorelletalia uniflorae en/of Isoëto-Nanojuncetalia
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitrichio-Batrachion
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix
- H4030 Droge Europese heide
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Habitatsoorten:

- H1149 Kleine modderkruiper
- H1831 Drijvende waterweegbree

Instandhouding relevante habitattypen

Van de aangewezen habitattypen voor Habitatrichtlijngebied Kempenland-West, is ter hoogte van het sportveld de oude meanderende loop van de Kleine Beerze aangewezen als habitattypen H3260; Submontane en Laagland rivieren. De overige habitattypen ontbreken ter hoogte van het plangebied. Mogelijke negatieve effecten vanuit de voorgenomen ingreep op deze habitattypen kunnen worden uitgesloten.

De doelstellingen van het aanwezige habitatype H3260 ter hoogte van het plangebied richten zich op het vergroten van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit. Met name door eutrofiëring en normalisering is de kwaliteit van laaglandbeken aanzienlijk achteruit gegaan. Het subtype A: Beken en Rivieren met waterplanten (Waterranonkels), komt zeer plaatselijk goed ontwikkeld voor in de zuidelijke delen van beeklopen van de Kleine Beerze, in de Grote Beerze en de Reusel, en is op een groter aantal plekken matig ontwikkeld.

De kansen voor uitbreiding van het oppervlak en verbetering van de kwaliteit in de beeklopen van de Kleine Beerze, Grote Beerze en Reusel zijn groot. Echter, dit vergt verbetering van de waterkwaliteit en natuurlijke beeklopen. De instandhouding van het habitatype wordt daarmee dus voornamelijk bepaald door het gevoerde beheer. Mogelijke negatieve effecten op de instandhouding van het habitatype in de Kleine Beerze (ter hoogte van het sportveld) door het gebruik van verlichting op het sportveld, kunnen worden uitgesloten.

De Kleine Beerze ten hoogte van het sportveld maakt geen deel uit van de huidige verspreiding van Drijvende waterweegbree. De instandhoudingsdoelen richten zich op het behoud van huidige verspreiding, omvang en kwaliteit van de soort. Knelpunten voor de instandhouding van Drijvende waterweegbree ter hoogte van het plangebied vormen de voedselrijke, harde en/of beschaduwde situering van de beek, die een belemmering vormen van een optimale ontwikkeling van Drijvende waterweegbree. Echter, de grootste belemmering voor een verdere verspreiding, vormt de ten zuiden van het sportpark gelegen stuw. De mate van instandhouding van de soort in de Kleine Beerze worden bepaald door de kwaliteit en het te voeren beheer van de beek. Negatieve effecten op de instandhouding van de soort door het gebruik van verlichting vanaf het sportveld kunnen worden uitgesloten.

Er worden geen negatieve effecten verwacht op de instandhoudingsdoelen van de Kleine modderkruiper in de Kleine Beerze met het plaatsen van de verlichting. De instandhoudingsdoelen richten zich op het behoud van de omvang van het leefgebied en de kwaliteit van het leefgebied. Kleine modderkruipers zijn niet of nauwelijks verstoringgevoelig voor de aanwezigheid van verlichting (pers. med. C. Rutjes, bioloog). De instandhouding van de soort zal niet in het geding komen en met de voorgenomen ingreep zijn er geen negatieve effecten te verwachten op beide instandhoudingsdoelen.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het sportveld ligt buiten de EHS. Echter, het sportveld grenst aan de oostzijde direct aan de EHS (N15.02 Dennen-, Eiken- en Beukenbos). Tevens maakt de aangrenzende EHS onderdeel uit van de Robuuste verbindingzone de Beerze en fungeert als een belangrijke verbinding van diverse natuurgebieden in Noord-Brabant. Voor negatieve effecten (verstoring, versnippering en/of vernietiging) op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS en de Robuuste verbinding, geldt het 'nee, tenzij' principe. Met de voorgenomen ingreep zijn op voorhand negatieve effecten (lichtverstoring) op de EHS niet uit te sluiten en dient het zogenaamd 'compensatiebeginsel' te worden uitgewerkt.

4.4 Groene Hoofdstructuur (GHS)

Het plangebied ligt grotendeels binnen de GHS-Landbouw als 'Natuurontwikkelingsgebied'. Voor ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen geldt het 'nee, tenzij' principe. De voorgenomen ingreep veroorzaakt mogelijk een negatief effect (lichtverstoring) op de wezenlijk kenmerken en waarden van de aangewezen GHS. Hiervoor dient een zogenaamd 'compensatiebeginsel' te worden uitgewerkt.

5 Inventarisatie natuurwaarden

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de inventarisatie van planten- en diersoorten binnen het plangebied en de directe omgeving. Er wordt aangegeven welke volgens de Flora- en faunawet beschermd zijn. Een deel van deze gegevens is afkomstig van het Natuurloket, waarbij de verspreiding van soorten van verschillende gegevensbeherende organisaties zoals stichting RAVON, SOVON, FLORON, de Vlinderstichting en de zoogdierenvereniging VZZ per kilometerhok wordt weergegeven. Daarnaast is door een vakkundig ecooloog op donderdag 20 mei 2010 een veldbezoek uitgevoerd binnen en rondom het sportveld.

Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van beschermde soorten in het kader van de Flora- en fauna wet, met de bijbehorende categorie-indeling, (tabel 1, 2 of 3).

In navolging van de indeling in de Flora- en faunawet wordt er onderscheid gemaakt in diverse relevante soortgroepen, te weten flora, zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden. In deze laatste categorie zijn onder andere dagvlinders, libellen en slakken opgenomen. Bij zoogdieren wordt apart ingegaan op grondgebonden zoogdieren en vleermuizen, vanwege hun verschil in leefwijze en daarmee te verwachten effecten van de maatregelen. Er wordt per soortgroep gemotiveerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is en voor welke soorten. Er zijn in het voorliggende rapport geen ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen, die mogelijk een cumulatief effect op flora en fauna binnen de regio kunnen hebben.

5.2 Flora

Het sportveld en de directe omgeving zijn goed onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora. Het natuurloket geeft aan dat er binnen het kilometerhok (waarbinnen het sportveld ligt) algemeen beschermde flora zijn aangetroffen. Daarnaast wordt het direct aan de oostzijde van het sportveld grenzende smalle bosgebied gekenmerkt door de aanwezigheid van Gewone eikvaren, Tweebladig dalkruid, Brede wespenorchis, Lelietje van Dalen en Gewone salomonszegel. Het smalle bosgebied vormt hierdoor een historisch interessant en ontwikkeld (gemengd) loofbos. De (deels) natte oevers vormen een geschikte standplaats voor Dotterbloem, echter is deze soort in de nabijheid niet aangetroffen. Rondom de bestaande bewoning te midden van het smalle bosgebied is een standplaats van de Brede wespenorchis aangetroffen. Voor de aangetroffen of te verwachten flora geldt een vrijstelling voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen.

Tabel 5.2 Aanwezigheid beschermde soorten flora binnen of rondom het sportveld

Nederlandse naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Brede wespenorchis	Epipactis helleborine	2010	Standplaats		X			Grontmij B.V.
Dotterbloem	Caltha palustris	-	Mogelijke standplaats		X			Grontmij B.V.

Toelichting

Plantensoorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor de tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Wanneer sprake is van aanwezigheid van tabel 2 soorten, dient gewerkt te worden met een goedgekeurde gedragscode. Voor tabel 3 soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie.

5.3 Broedvogels

Er zijn geen bestaande gegevens bij de provincie bekend over de verspreiding van broedvogels rondom het sportveld. Het gemengde loofbos ten oosten van het sportveld vormt een geschikt leefgebied voor typische soorten van half-beboste beekoevers, zoals Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Groene specht en Bosuil, Havik en Sperwer. Er zijn echter geen jaar rond beschermde vogelnesten van de laatste drie genoemden aangetroffen. Het gemengd loofbos maakt mogelijk deel uit van een functioneel leefgebied voor de genoemde roofvogels en de Bosuil. Er zijn diverse spechtengaten aangetroffen, die duiden op een leefgebied voor de genoemde spechtsoorten. Vaste verblijfplaatsen van de genoemde spechten zijn niet jaar rond beschermd. Van deze soorten wordt verwacht dat ze flexibel van aard zijn en zich in nabijgelegen leefgebied kunnen vestigen indien voldoende geschikt leefgebied voorhanden is. Daarnaast vormt het smalle bosgebied een geschikt leef en/of broedgebied voor diverse andere typische zangvogels. Het toekomstig structuurrijk natuurbos met broekstruweel vormt een interessant gebied voor Boomklevers, Nachtegaal, Fitis en Gekraagde roodstaarten en mogelijk IJsvogels, die bescherming genieten tijdens het broedseizoen. Negatieve effecten vanuit de voorgenomen ingreep binnen het plangebied zijn niet uitgesloten en vereisen een gericht verspreidingsonderzoek.

Tabel 5.3 Waargenomen of te verwachten broedvogels binnen of rondom het sportveld

Nederlandse naam	Latijnse Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Grote bonte specht	Dendrocops major	2010	Leefgebied				X	Grontmij B.V.
Kleine bonte specht	Dendrocops minor	2010	Leefgebied				X	Grontmij B.V.
Groene specht	Picus viridis	2010	Leefgebied	Kwetsbaar			X	Grontmij B.V.
Boomklever	Sitta europaea	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.
Nachtegaal	Luscinia megarhynchos	-	Mogelijk leefgebied	Kwetsbaar			X	Grontmij B.V.
Fitis	Phylloscopus trochilus	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.
Gekraagde roodstaart	Phoenicurus phoenicurus	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.
Bosuil	Strix aluco	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.
Havik	Accipiter gentilis	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.
Sperwer	Accipiter nisus	-	Mogelijk leefgebied				X	Grontmij B.V.

Toelichting

Alle in Europa inheemse vogelsoorten genieten bescherming onder de Flora- en faunawet. In de praktijk betekent dit dat vooral in het broedseizoen sprake zal kunnen zijn van verontrusting, doden of verstoren van broedvogels of hun vaste rust- of verblijfplaatsen. Als dergelijke verblijfplaatsen niet aanwezig zijn, en werkzaamheden buiten het broedseizoen (-/+15 maart-15 juli) plaatsvinden, dan worden er geen verbodsbepalingen overtreden. Men dient rekening te houden met nestbescherming die jaar rond van toepassing is volgens artikel 11 Flora- en faunawet.

5.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt is matig onderzocht op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren. De bestaande gegevens hebben betrekking op de aanwezigheid van een zevental algemeen voorkomende zoogdieren. Het oostelijk aangrenzend gebied van het sportveld vormt een leefgebied voor de Eekhoorn. Echter, zijn er geen vaste verblijfplaatsen van Eekhoorns aangetroffen, die mogelijke verstoord kunnen worden vanuit de voorgenomen ingreep. Er wordt tevens met de voorgenomen ingreep geen afbreuk in foerageergebied voor de Eekhoorn verwacht. Aangevuld met het veldbezoek zijn in tabel 5.4 de te verwachten en aangetroffen grondgebonden zoogdieren weergegeven.

Tabel 5.4a Te verwachten of aangetroffen grondgebonden zoogdieren binnen en rondom het sportveld

Nederlandse naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	2010	Leefgebied		X			Grontmij B.V.
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	1991-2007	Leefgebied		X			Natuurloket
Mol	<i>Talpa europaea</i>	1991-2007	Leefgebied		X			Natuurloket
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>)	1991-2007	Leefgebied		X			Natuurloket
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	1991-2007	Leefgebied		X			Natuurloket
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	2010	Leefgebied			X		Grontmij B.V.
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	1991-2007	Mogelijk leefgebied		X			Natuurloket
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	1991-2007	Mogelijk leefgebied		X			Natuurloket
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	-	Mogelijk leefgebied		X			Grontmij B.V.

Vleermuizen

Er zijn geen bestaande gegevens bij de provincie bekend over de aanwezigheid van vleermuizen uit het kilometerhok waarbinnen het sportveld zich bevindt. Tijdens het veldbezoek zijn diverse bomen met spechtengaten, inrottingsplekken of gescheurde bast gevonden, die geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis en/of Gewone grootoorvleermuis. De overgang van de oostzijde van het sportveld met het aangrenzende smalle bosgebied vormt een mogelijke migratieroute voor enkele vleermuizen, evenals de nabijgelegen Kleine Beerze. Tevens biedt de Kleine Beerze, het open deel bij de aanwezige bewoning en de reeds aanwezige lichtmasten op het sportpark een geschikt foerageergebied voor de genoemde soorten.

Tabel 5.4b Te verwachten vleermuizen binnen of rondom het sportveld

Nederlandse naam	Latijnse Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
		-	Mogelijk leefgebied					
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>						X	Grontmij B.V.
		-	Mogelijk leefgebied					
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>						X	Grontmij B.V.
		-	Mogelijk leefgebied					
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>						X	Grontmij B.V.
		-	Mogelijk leefgebied					
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>						X	Grontmij B.V.
		-	Mogelijk leefgebied					
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>						X	Grontmij B.V.

Toelichting

Zoogdiersoorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor de tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor ontheffingsaanvraag. Voor tabel 2 soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen dat er gewerkt dient te worden met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Indien vleermuizen worden aangetroffen (tabel 3) dan geldt een ontheffingsaanvraag ten aanzien van vaste verblijfplaatsen en migratieroutes.

5.5 Reptielen en amfibieën

Het sportveld en de directe omgeving zijn slecht onderzocht op de aanwezigheid van reptielen en amfibieën. Er is een enkele waarneming bekend van een algemeen voorkomende soort amfibie bij het Natuurloket. De directe omgeving van het plangebied leent zich als leefgebied voor Bruine kikker en Gewone pad, zoals weergegeven in tabel 5.5. Reptielen op en rondom het sportveld kunnen door de afwezigheid van geschikt leefgebied worden uitgesloten.

Tabel 5.5 Waargenomen of te verwachten amfibieën en reptielen binnen of rondom het sportveld

Nederlandse naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	2010	Leefgebied		X			Grontmij B.V
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	2010	Mogelijk leefgebied		X			Grontmij B.V
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	2010	Mogelijk leefgebied		X			Grontmij B.V

Toelichting

Amfibieën en reptielen uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en fauna-wet geldt voor tabel 1 soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling.

5.6 Vissen

De oude meanderende loop van de Kleine Beerze vormt ter hoogte van het sportveld een geschikt leefgebied voor de Beekprik en het Bermpje. Echter, de huidige aanwezigheid van beide soorten is uit te sluiten, aangezien de zuidelijk gelegen stuw voor stroomopwaarts migratieproblemen zorgt voor beide soorten en de oude loop grotendeels droogvalt aan het einde van de zomer.

Tabel 5.6 Waargenomen of te verwachten beschermde vissoorten binnen of rondom het plangebied

Nederlandse naam	Latijnse naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst	FF 1	FF 2	FF 3	Bron
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	2010	Mogelijk leefgebied				X	Provincie
Bermpje	<i>Barbatula barbatula</i>	2010	Mogelijk leefgebied			X		Grontmij B.V.

Toelichting

Voor tabel 2 soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen dat er gewerkt dient te worden met een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Wanneer tabel 3 soorten worden gevonden geldt ten aanzien van vaste verblijfplaatsen, dat een ontheffing dient te worden aangevraagd.

5.7 Overige beschermde soorten

Op grond van de habitateisen en verspreiding van overige beschermde soorten en op basis van de huidige inrichting van het plangebied, zijn overige beschermde soorten niet te verwachten.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Op basis van bestaande gegevens, aangevuld met het veldbezoek van donderdag 20 mei 2010 kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Natuurbeschermingswet

- Mogelijke negatieve effecten (lichtverstoring) vanuit de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelen van de aanwezige habitattypen en –soorten van het nabijgelegen Habitatrictlijngebied Kempenland-West kunnen worden uitgesloten. Het uitwerken van een voor-toets is niet noodzakelijk;

Natuurbeleid

- De voorgenomen ingreep heeft mogelijk een negatief effect (lichtverstoring) op de wezenlijke kenmerken en waarden van de ten oosten van het sportveld aangrenzende EHS. Tevens zijn negatieve effecten te verwachten op de nabijgelegen Robuuste verbinding Beerze en de aanwijzing van het aangrenzende gebied als GHS-Landbouw (Natuurontwikkelingsgebied).

Flora- en faunawet

- Het ten oosten van het sportveld aangrenzende gemengd loof- en naaldbos vormt een geschikt leefgebied voor enkele algemeen voorkomende broedvogels. Echter, er zijn geen jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels aangetroffen, die mogelijk negatief beïnvloed kunnen worden vanuit de voorgenomen ingreep;
- De voorgenomen ingreep heeft mogelijk een negatief effect op de aanwezige algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren. Er geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen ten aanzien van algemeen beschermde zoogdieren. De directe omgeving van het sportveld vormt een leefgebied voor de Eekhoorn. Echter, zijn er geen vaste rust- en verblijfplaatsen in de directe omgeving van het sportveld aangetroffen en wordt afbreuk aan het leefgebied niet verwacht;
- Er zijn op relatief korte afstand van het te verlichten sportveld, geschikte bomen aanwezig met mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Gewone grootvleermuis en Rosse vleermuis. Tevens vormen de nabijgelegen Kleine Beerze en de randen van het te verlichten sportveld een geschikte migratieroute voor de genoemde soorten. De verlichting van omliggende sportvelden, de open situering van bewoning te midden van het ten oosten aanwezige smalle bosgebied en de nabijgelegen Kleine Beerze vormen een geschikt foerageergebied voor de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootvleermuis en Rosse vleermuis en Watervleermuis. Indien de voorgenomen ingreep een negatief effect heeft op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, dan geldt een ontheffingsaanvraag. Hiervoor dient nader onderzoek te worden uitgevoerd;

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de conclusies kunnen enkele aanbevelingen worden gedaan:

Natuurbeschermingswet

Er is geen noodzaak tot het uitvoeren van vervolgonderzoeken.

Natuurbeleid

- Voor de mogelijk negatieve effecten die ontstaan met de voorgenomen ingreep op de EHS, de Robuuste verbinding Beerze en GHS-Landbouw (Natuurontwikkelingsgebied), dient het zogenaamde 'compensatiebeginsel' te worden uitgewerkt. In het compensatiebeginsel wordt bepaald in welke mate de voorgenomen ingreep 'verstoring' veroorzaakt van de wezenlijke kenmerken en waarden van de beschermde gebieden. Hiervoor dient een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van karakteristieke broedvogels, conform SOVON methodiek tussen maart en juli in minimaal 9 ronden. Tevens dient vastgesteld te worden of er zich binnen de beschermde gebieden vaste rust- en verblijfplaatsen en migratieroutes van karakteristieke vleermuizen bevinden. Het aanvullende onderzoek naar de functionaliteit voor vleermuizen van het te verlichten sportveld en de directe omgeving dient uitgevoerd te worden conform gedragsprotocol vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus) in minimaal 3 ronden tussen mei en oktober. In paragraaf 6.3 wordt een verdere toelichting gegeven op de uitwerking van het zogenaamde compensatiebeginsel.

Flora- en faunawet

- Er zijn mogelijkheden voor de uitvoering van preventieve maatregelen tegen lichtverstoring van lichtgevoelige soortgroepen bij een permanente plaatsing van lichtmasten. Door veelvuldig gebruik te maken van de lichtmasten ruimschoots voor de start van het broedseizoen van vogels (+/- 15 maart) en de start van de activiteitsperiode van vleermuizen (+/- 15 mei), kan worden voorkomen dat beide soortgroepen zich vestigen in de directe omgeving van het sportveld en tijdens de broedperiode worden verstoord. Indien broedvogels en vleermuizen zich alsnog vestigen, dan mag aangenomen worden dat deze individuen geen hinder ondervinden van de reeds aanwezige verlichting en ontstaat er geen overtreding van de Flora- en faunawet. Het strekt de aanbeveling om vooraf vast te stellen of sprake is van de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of migratieroutes van vleermuizen. Dit dient conform het gedragsprotocol vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus) te worden uitgevoerd. Indien er geen preventieve maatregelen getroffen kunnen worden bij de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of migratieroutes van vleermuizen, dan geldt een ontheffingsaanvraag.

6.3 Toelichting vervolgstappen**6.3.1 Uitwerking compensatiebeginsel**

Met de voorgenomen ingreep ontstaan mogelijk negatieve effecten op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de nabijgelegen EHS/GHS. De wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied worden bepaald door het aangewezen beheertype van het gebied. De EHS bestaat uit verscheidende beheertypen, die worden gekenmerkt door de samenstelling van karakteristieke soorten. De mate van aanwezigheid van deze soorten bepaald onder meer de waarde van de EHS en de mate van aantasting indien deze een negatief effect ondergaan vanuit een voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Indien er vanuit de voorgenomen ruimtelijke ingreep sprake is van vernietiging, verstoring of versnippering van de aanwezige karakteristieke soorten, dan is er sprake van een negatief effect op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van het desbetreffende beheertype.

Om de wezenlijke kenmerken en waarden van de aanwezige EHS/GHS te bepalen zijn gerichte veldinventarisaties noodzakelijk naar de aanwezigheid van typerende soortgroepen, met een selectie van de lichtgevoelige soortgroepen. De selectie van relevante soortgroepen bestaat hierbij uit de karakteristieke broedvogels en vleermuizen van het beheertype, die mogelijk verstoord worden met de voorgenomen ingreep. De verspreiding van de relevante soortgroepen binnen de EHS zullen in relatie worden genomen met de resultaten vanuit het lichtcontouren onderzoek. In het onderzoek naar lichtcontouren zal de mate van lichtverspreiding vanaf het te verlichten sportveld worden onderzocht.

Het compensatiebeginsel bepaald in welke mate er (mogelijk) natuurcompenserende maatregelen uitgewerkt dienen te worden.

6.3.2 Uitwerking natuurcompensatieplan

Doel van de compensatie is het terugbrengen van verloren gegane natuurwaarden en potenties tot ontwikkeling van natuurwaarden zodanig dat per saldo 'geen netto verlies' aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang resteert. Alleen het verlies aan waarden dat resteert na genomen mitigerende maatregelen dient te worden gecompenseerd. Indien vastgesteld wordt dat er een negatief effect ontstaat met de voorgenomen ingreep op de bestaande EHS/GHS, dan dient er een natuurcompensatieplan uitgewerkt te worden. Hiervoor geldt dat alleen het verlies aan natuurwaarde dat resteert na het nemen van mitigerende maatregelen dient te worden gecompenseerd.

6.3.3 Ontheffingsaanvraag vaste rust- en verblijfplaatsen en/of vleermuizen

Indien er sprake is van de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of migratieroutes van vleermuizen en er geen preventieve maatregelen worden getroffen ter voorkoming van verstoring van vleermuizen, dan geldt het opstellen van een ontheffingsaanvraag Flora- en fauna-wet. Er dient bij een ontheffingsaanvraag rekening te worden gehouden met een doorlooptijd van ongeveer 26 weken.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Broekhuizen, S, Hoekstra, B., Laar, V. van en Thissen, J.B.M (1992).** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **Lange, R., Twisk, P., Winden, A. van en Diepenbeek, A. van (1994).** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (1997).** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, (2002).** Structuurschema Groen Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2006).** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005a).** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005b).** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ (2004).** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, (2002).** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **Nöllert, A. en C. Nöllert.** Amfibieëngids van Europa. 2001. Tirion Uitgevers bv, Baarn.
- **Provincie Noord-Brabant (2006).** Handreiking ecologische bouwstenen. Voor de GHS en AHS in het Streekplan Noord-Brabant 2002. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2005).** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (1999).** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2002).** Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006

Bijlage 2

Ligging sportveld ten aanzien Natura2000-gebieden

Ligging plangebied (rode omlijning) ten aanzien van Habitatrichtlijngebied Kempanland-West

Bijlage 3

Ligging plangebied ten aanzien van EHS

Ligging plangebied ten aanzien van de EHS

Bijlage 4

Ligging plangebied ten aanzien van GHS

Ligging plangebied ten aanzien van GHS

